

► Themabrief: **Economie**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

Januari 2019

Binnenstadsmonitor 2018

In 2011 is het Binnenstadsplan 2010-2020 vastgesteld. Om dit plan te verwezenlijken wordt vierjaarlijks een Uitvoeringconvenant Binnenstad gesloten tussen gemeenten en private partijen in de binnenstad (Kamer van Koophandel en Stichting Binnenstad Den Haag). De Binnenstadsmonitor monitort de mate waarin de doelstellingen en ambities uit het convenant worden bereikt. In de monitor wordt aan de hand van verschillende indicatoren een beeld gegeven van de ontwikkeling voor de zes factoren: woningen en bewoners; mobiliteit en parkeren; ruimtelijke kwaliteit, leef- en verblijfskwaliteit; bezoekers; functies en diversiteit; en imago en bekendheid. De monitor richt zich op ontwikkelingen in de wijk Centrum. In deze kenniswijzer wordt ingegaan op de belangrijkste uitkomsten uit de monitor.

Missie en doelstellingen

Uitgangspunt is de missie zoals deze in het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; Naar een complete Binnenstad! wordt neergezet.

“Dankzij een krachtige en integrale aanpak, waarbij de typisch Haagse signatuur leidraad is, wonen, werken, winkelen en recreëren in 2020 aanzienlijk meer mensen in de binnenstad van Den Haag”

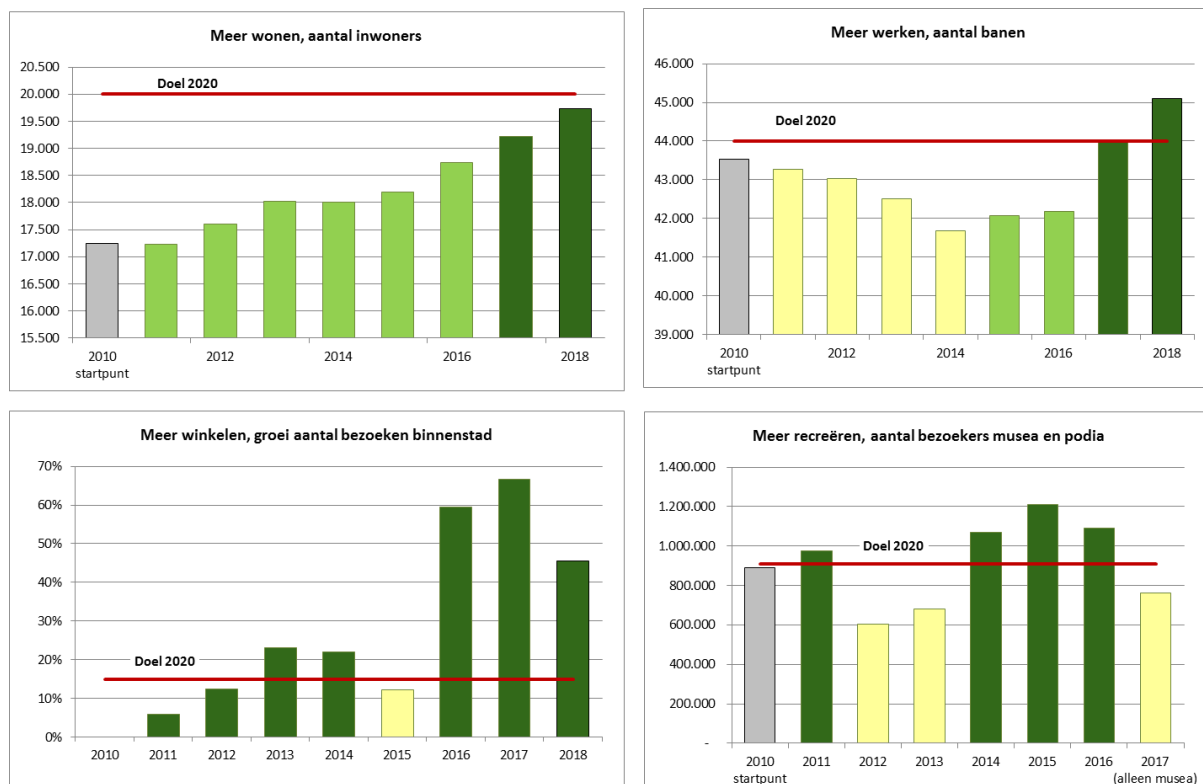
Uit deze missie vloeit onder andere een aantal kwantitatieve groeidoelstellingen tot 2020 voort. Deze kwantitatieve ambities zijn onderwerp van de monitor en deze kenniswijzer.

Van de vier globale doelstellingen die in de missie worden verwoord zijn er twee inmiddels gehaald. Het aantal banen in Centrum is de laatste jaren weer toegenomen en ligt alweer twee jaar boven het niveau van 2010.

Als indicator voor méér winkelen gebruiken we het aantal bezoeken aan de binnenstad omdat daar de winkels zitten. De groeidoelstelling is een toename van het aantal bezoeken met 15% in 2020. Dat is inmiddels bereikt.

Ook het beoogde aantal bezoekers aan musea en podia was in 2014 al gehaald. In 2018 hebben we onvolledige cijfers maar waarschijnlijk zijn ook in 2018 meer dan 900.000 mensen naar een museum of een podium-act geweest.

Ook de doelstelling van 20.000 inwoners in de binnenstad lijkt zonder veel problemen te kunnen worden gehaald in 2020.

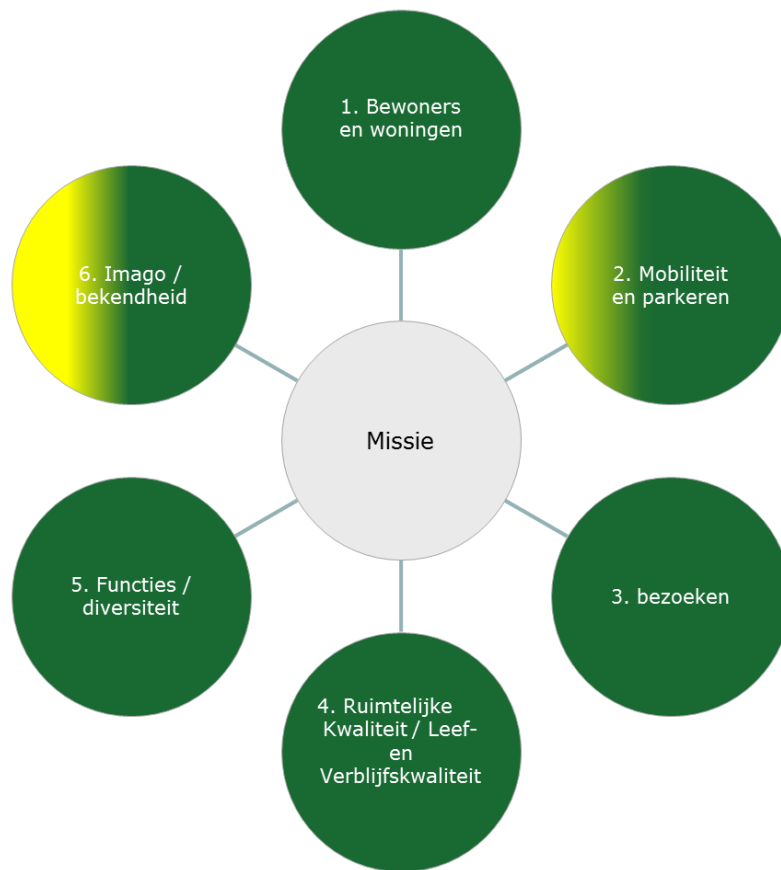
Grijs: uitgangspunt, geel: ongewenste ontwikkeling, lichtgroen: gewenste ontwikkeling maar onvoldoende snel, donkergroen: streefwaarden zullen in 2020 gehaald worden. Rode lijn: doelstelling voor 2020.

Voor het realiseren van de missie is uitgegaan van de zes factoren met onderliggende indicatoren die van invloed zijn op de kwaliteit van wonen, werken, winkelen en recreëren in de binnenstad. Uitgangspunt hierbij is dat de verschillende indicatoren iets zeggen over de factoren die van invloed zijn op de kwaliteit van de binnenstad. Het onderlinge belang en de wisselwerking van de verschillende indicatoren en factoren is overigens lastig aan te geven.

Factoren

Woningen en bewoners

De woningvoorraad in de wijk Centrum is sinds 2010 met meer dan 1100 woningen toegenomen. Het aantal inwoners is toegenomen met bijna 2500. Het onderdeel 'bewoners en wonen' ontwikkelt zich daarmee in de gewenste richting. De tussengroep die het inkomen moet verdienen en die we vanuit het beleid graag in de binnenstad willen hebben, wordt echter naar verhouding kleiner. Er is sprake van 'vergroening en vergrijzing' in de binnenstad (wijk Centrum). Dat betekent dat er relatief steeds meer jongeren en steeds meer ouderen komen. Het is nog niet duidelijk welk effect dit zal hebben op het gemiddelde inkomen in Centrum.

Score van de zes factoren. Geel: ongewenste ontwikkeling, donkergroen: streefwaarden zullen in 2020 gehaald worden of zijn al gehaald.

Mobiliteit en parkeren

De bereikbaarheid met OV en fiets wordt positief gewaardeerd door de Hagenaars maar de bereikbaarheid met de auto scoort een onvoldoende. Het parkeren en de stallingsmogelijkheden voor de fiets scoren ruim voldoende maar voor het parkeren van de auto is nog ruimte voor verbetering. Vooral de parkeertarieven worden minder gunstig beoordeeld zowel door Hagenaars als bezoekers en dit is ook een reden voor mensen van buiten de stad om niet naar Den Haag te komen. De Haagse parkeertarieven zijn zeker niet de hoogste in de Randstad.

Naast de waardering van de bezoeker is het ook wenselijk te kijken naar de feitelijke ontwikkeling van het aantal stallingen en parkeergarages. Omdat het aantal autoparkerplaatsen groot is in en rond de binnenstad lijkt de lage waardering voor het autoparkeren vooral een imagoprobleem. Dat brengt het algemene oordeel over mobiliteit en parkeren op geel/groen, wat betekent dat de ambitie nog niet volledig gehaald is en waarschijnlijk ook niet meer haalbaar is. Wanneer het oordeel van de Hagenaars en bezoekers over de autobereikbaarheid en parkeermogelijkheden verbetert kan het algemene oordeel verschuiven naar groen. 'Mobiliteit en parkeren' gaat dus de goede kant op maar is er nog niet.

Bezoeken

Met de ontwikkeling van het aantal 'bezoeken' in de binnenstad gaat het goed. Na een dip in 2015 laten 2016 en 2017 een verdere groei zien van het aantal bezoeken. Het bezoekersaantal is in 2018 echter weer afgenomen. Dit past in de landelijke trend waarbij er steeds minder bezoekers komen. De daling in Den Haag lijkt echter wel vrij groot. Hier wordt nog nader onderzoek naar gedaan. Daar staat tegenover (ook conform de landelijke trend) dat de verblijfsduur wel is gestegen en ook de omzet in de binnenstad is toegenomen. Een tweede punt van zorg is de sluiting van het Binnenhof voor renovatie vanaf 2020. Het vraagt inzet, creativiteit en financiële middelen om er voor te zorgen dat het toeristisch bezoek op niveau blijft. Deze twee ontwikkelingen geven de kwetsbaarheid van het stadscentrum aan.

In de binnenstad verschuiven de bezoekersstromen richting het zuidoosten, waarbij de verwachting is dat in de Grote Marktstraat de bezoekersaantallen verder zullen toenemen. Bezoekers van de binnenstad zijn veelal onder de 55 jaar en meer dan gemiddeld hoger en middelbaar opgeleid. Ook zijn zij relatief welgesteld. Meer dan de helft van de bezoeken worden door Hagenaars afgelegd.

Verdeeld over het jaar kunnen we zeggen dat het tweede kwartaal het drukst is en dat de donderdag, vrijdag en zaterdag in het algemeen de drukste dagen zijn. In 2017 was de donderdag de drukste dag van de week, met name tussen 13:00 en 18:30 uur.

Bestedingen in de binnenstad zijn iets toegenomen en ook de verblijfstijd is verder gestegen tot 85 minuten.

Het meerdaags bezoek is niet gestegen maar de duur van het bezoek wel. Ook het aantal overnachtingen in hotels neemt toe.

Ruimtelijke kwaliteit, Leef- en verblijfskwaliteit

De openbare ruimte wordt door de Hagenaar steeds beter gewaardeerd. Dit geldt zowel voor het onderhoud als de inrichting. Sinds 2010 is er meer dan 600 miljoen euro geïnvesteerd in de wijk Centrum door overheid en particulieren.

In de wijk Centrum is de feitelijke criminaliteit de laatste jaren afgenomen. Ook de beleving hiervan is inmiddels verbeterd. Dit geldt ook voor de sociale cohesie in stadsdeel Centrum.

Functies en diversiteit

'Diversiteit' in het centrum ontwikkelt zich goed. In 2010 kende de wijk Centrum bijna 43.500 banen, vooral bij de (rijks)overheid. Inmiddels is dat aantal toegenomen tot ruim 45.000.

Het aantal winkels is de afgelopen jaren wat afgenomen en ook het winkelvloeroppervlak had de afgelopen jaren te maken met een forse dip als gevolg van alle her- en verbouwingen. Inmiddels is het winkelvloeroppervlak weer aan het toenemen, met name in mode & luxe. Het marktaandeel is vooral toegenomen in het lage segment. De filialisering neemt toe. De leegstand in de detailhandel is in 2017 verder afgenomen.

De omzet in de binnenstad (wijk Centrum) is de afgelopen jaren toegenomen voor de detailhandel en de horeca. Vooral na 2013 is er sprake van een sterke groei van de horeca. De omzet in de detailhandel is ook toegenomen maar minder sterk.

In de horeca is er sprake van groei in fastfood en bij hotels. Bezoek aan musea, bioscopen en evenementen is gestegen en bezoek aan podia is het laatst bekende jaar weer iets toegenomen. De diversiteit aan functies in de binnenstad is onverminderd groot.

Imago en bekendheid

Over het imago van specifiek de Haagse binnenstad zijn geen gegevens. Wel zijn er onderzoeken naar het imago van de *stad* Den Haag. Den Haag is bekend als regeringsstad en stad aan zee, en begrippen als multicultureel, internationaal, koninklijk, historisch, gezellig en levendig worden ook vaak genoemd. Als reden voor bezoek blijven winkelen, uitgaan en strand belangrijk. Toch vindt de Nederlandse bevolking Den Haag steeds minder een winkelstad of festivalstad. Het imago op dit punt blijft achter.

Het beeld dat de Nederlander van Den Haag heeft wordt wel iets positiever, vooral wanneer de bekendheid met de stad toeneemt. Ook de waardering van de Hagenaar van de binnenstad neemt toe. De herkenning van de verschillende sfeergebieden wordt groter. Winkel Kern, Historische Kern en Hofkwartier worden het vaakst bezocht.

Conclusie

De Haagse binnenstad ontwikkelt zich grotendeels naar wens. De meeste indicatoren wijzen op een groei in de juiste richting. Het aantal inwoners en woningen ontwikkelt zich positief, de bereikbaarheid wordt op veel punten ruim voldoende gewaardeerd, het aantal bezoeken neemt toe en dat geldt ook voor de verblijfsduur. De openbare ruimte ziet er steeds beter uit en de criminaliteit neemt af. Ook de omzet ontwikkelt zich positief. Allemaal gunstige ontwikkelingen. Veel doelstellingen zijn inmiddels al gehaald.

Daar staat tegenover dat er ook een paar minder positieve ontwikkelingen zijn. Het parkeren van de auto wordt door veel bezoekers onvoldoende gewaardeerd ondanks het feit dat er meer dan 7000 parkeerplaatsen in en rond de binnenstad beschikbaar zijn. Het imago van parkeren is hierdoor minder gunstig dan op basis van de feiten te verwachten is. Ook de prijs vindt men hoog. Het imago van Den Haag als winkelstad en als cultuur/evenementenstad blijft achter terwijl dit belangrijke pull-factoren zijn voor potentiële bezoekers. En het aantal bezoeken is in 2018 afgenomen.

De Binnenstadsmonitor is te vinden op Sharepoint
([Binnenstadsmonitor 2018, tussentijdse actualisatie](#)).

Meer informatie is te verkrijgen bij Carla Rothuizen van DSO/PSO.

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag
DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
Januari 2019

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
Carla Rothuizen (070 - 35 34874 / carla.rothuizen@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.